

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 108

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında kanun tasarısı ile Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoğlu'nun, seçim suçları ve Umumi af kanunu teklifleri ve Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen'in, 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin «m» bendinin kaldırılmasına dair, Balıkesir milletvekilleri Cihat Bilgehan ve Kaya Bulut'un, seçim suçlarının affı hakkında, Cumhuriyet Senatosu Maraş Üyesi Nedim Evliya ve 8 arkadaşının, basın suçları hakkındaki takibatın durdurulması ve verilmiş cezaların çektirilmemesi hakkında, Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 28.6.1960 tarihli ve 5 sayılı Silâh taşıyan veya bulunduranların affına dair geçici Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında ve İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, 134 sayılı Kanunla muaddel 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (I) bendinin tadili hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/407, 2/3, 2/4, 2/28, 2/37, 2/275, 2/299, 2/404)

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında kanun tasarısı (1/407)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/1979/633

15 . 2 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 14 . 2 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Bâzı suç ve cezaların affı hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

Memleketimizde Cumhuriyet rejiminin kabulünden sonra cemiyetin normal ve emniyetli bir hayata kavuşmuş olması gibi sebeplerle 1933 yılında, 2330, bu tarihten 17 yıl sonra 1950 senesinde, 5677 ve 27 . 5 . 1960 tarihinde de başarılı İnkılâp hareketi neticesinde, memleketin siyasi ve içtimai bünyesinde husule gelen olağan üstü değişiklikler ve milletçe mâruz kılınan büyük bir tehlike ve fevkalâde bir vaziyetin atlatılmış olması gibi haller karşısında 113 sayılı Genel Af mahiyetindeki Af kanunları çıkarılmıştır.

Yeni ve teminatlı bir Anayasa çerçevesi içinde sağlam temeller üzerine kurulmuş olan bugünkü demokratik rejime ulaşmak hiç şüphe yokki kolay olmamış ve bu aradaki güçlükler suçların artmasında da etkisini göstermiştir.

Bu itibarlardır ki, içtimai bir tedbir olarak bâzı suç ve cezaların bir âtifet olmak üzere mezkûr tasarısı ile affı cihetine gidilmesi uygun görülmüştür.

Tasarımın hazırlanmasında; affın, kaide olarak âdi suçlara bir dereceye kadar teşmili cihe-tine gidilmiştir.

Birinci maddenin (A) bendi ile aslı maddesinde yukarı haddi, yalnız veya para cezası ile birlikte beş seneyi geçmiyen hürriyeti bağlayıcı cezalarla, yalnız para cezasını müstakillen suç-ların ve alelûmum kabahatlerin ve bir kasıt mahsulü olmıyan taksirli suçların tamamen affın şü-mulü içine alınması uygun görülmüştür.

Birinci maddenin (B) bendinde, (A) bendine mütenazır olarak beş sene ve daha az hürriyeti bağlayıcı bir cezaya ve bu miktarı aşmıyan hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte veya müstakillen hükmedilmiş para cezasına mahkûm olanların, fer'i ve mütemmim cezalarla ceza mahkûmiyet-lerinin neticelerine de şâmil olmak üzere mutlâk surette aftan istifade edecekleri kabul edilmiş-tir.

Beş seneden fazla hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile mahkûm edilmiş olanların aftan istifadeleri konusu da çeşitli cepheleri ile incelenmiş ve neticede muayyen bir nisbette aftan faydalanması uygun görülmekle birinci maddenin (C) bendi hükmü vaz'edilmiştir.

Bu bende göre, beş seneden fazla hürriyeti bağlayıcı bir ceza veya bununla birlikte para cezasına mahkûm edilenlerin hürriyeti bağlayıcı cezalarının beş senesi ve para cezalarının üçte biri nisbetinde indirilmeleri ön görülmüştür.

Tasarımın ikinci maddesinde; 44 numaralı ve 22 . 4 . 1962 tarihli «Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki Kanun» un geçici 7 nci maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine intikal ettirilen dâvalardan Uşak ve halkı silâhlandırma ve Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesince görülmekte olan İskele ve 31 nci kilometre olayları ile ilgili dâva sanıkları hak-kında takibat yapılamıyacağı kabul edilmiştir.

Tasarımın üçüncü maddesi ile basın yolu ile işlenen suçlarda; haber, beyan ve vesikayı ve-renin veya yazıyı yazan ve resmî yapanın aklı fail bulunduğu göz önünde tutularak, Basın Kanununun değişik 16 nci maddesine göre objektif sorumlulukları kabul edilmiş olan mevku-fe ilgili sorumlu müdürlerinin de, 15 . 2 . 1963 tarihine kadar, basın yolu ile işlenmiş olan suç-lardan dolayı haklarında takibat yapılamıyacağı ve hükümlü olanların fer'i ve mütemmim ceza-lar ile ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şâmil olmak üzere afları uygun görülmüştür.

Maddede basın yoluyla işlenmiş olan suçun nev'i cinsi ile cezasının miktarı nazarı itibara alınmaksızın mutlak surette mevkutelerin sorumlu müdürleri hakkında takibat yapılamıyacağı ve hükmedilmiş cezaların affedildiği ön görülmüştür.

Bâzı suçların istisnası lüzumlu ve zaruri görülmüş olduğundan tasarımın dördüncü madde-sinde birinci maddedeki aftan istifade edemiyen suçlar gösterilmiştir.

Bu suretle memleketin hâkimiyet ve toprak bütünlüğüne tecavüz ve suikast ifade eden, ah-lâk ve nizamını sarsan bâzı suçlar birinci madde hükmünden istisna kılınmıştır.

Tasarımın beşinci maddesi gereğince 113 sayılı Af Kanunu ile bu kanunun bâzı hükümle-rinin değiştirilmesine dair 134 sayılı Kanundan cezalarının şahsi hürriyeti kaldıran kısmının tamamen infaz edilmeden dolayı, yalnız mahkûmiyetlerinin fer'i ve mütemmim cezalarının veya mahkûmiyetlerinin hukuki neticelerinin ortadan kalkması suretiyle istifade edenlerle ce-zalarının bir kısmı affedilip bakıye cezalarını çekmekte olanlar bu kanundan istifade edemiyec-ekleri gibi 113 sayılı Af Kanununun 134 sayılı Kanunla değişik birinci maddesinin (C) ben-dinden faydalanan hükümlüler, bu kanunun dördüncü maddesinde yazılı sebeplerden dolayı mü-tebaki cezalarının çektirilmesi halinde de 113 ve 134 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanmış ola-caklarından bu gibilerde birinci madde hükmünden istifade edemiyeceklerdir.

Diğer taraftan 113 ve 134 sayılı kanunlardan faydalanmış şahısların 27 . 5 . 1960 tari-hinden sonra işledikleri suçlar da affın dışında bırakılmıştır.

Tasarının altıncı maddesinde; yaygın bir şekilde şahsa karşı işlenen ve daha ağır bâzı suçların ikama sebep teşkil etmekte olan hakaret, söz atma ve sarkıntılık suçları ile aile nizamı aleyhine işlenen zina suçunun özel ehemmiyeti nazarı itibara alınarak bu gibi suçlardan sanık ve mahkûm olanların aftan faydalanmaları şahsi dâvacı ve müştekinin muvafakatine bağlı kılınmıştır.

Tasarının yedinci maddesinde; affın müsadere hükümlerine hâlel getirmeyeceği sekizinci maddede hükmü ise, kaçak şahısların aftan istifade etmelerini muayyen müddetler içinde resmî makamlara müracaat şartına bağlı olduğu işaret edilmiştir.

9 ncu maddede; taksirli suçlar haricinde olmak üzere affın idari inzibati ve işlemlere tesir ve şümulü olmayacağı ifade edilmiştir.

Tasarının 10 ncu maddesinde; dönem ve nevilerine göre vergi suçlarının affı hakkında özel hükümler konmuştur.

11 nci maddede Yargıtay ve Askerî Yargıtayca işlenmekte olan bir ceza dâvasının afla ortadan kaldırılmasına karar verilmesi halinde, usulünce açılmış ve mahkûmiyetle neticelenmiş olan şahsi hak dâvalarına ait kararlar üzerine temyiz incelenmesinin ne şekilde yapılacağı gösterilmiştir.

Tasarının 12 nci maddesi ile de; bu kanun hükümlerinin tatbiki için yetkili mercilere münasip bir mehil tanınmıştır.

Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoğlu'nun, seçim suçları hakkında af kanunu teklifi (2/3)

11 . 11 . 1961

Millet Meclisi Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu ve Milletvekilleri seçimleri dolayısıyla bu seçimler için çıkarılmış bilûmum kanun ve kararların bilûmum başlangıç muamelelerinden itibaren seçimlerinin sonucuna kadar geçen müddet içerisinde bu kanun ve kararlara aykırı hareket etmek suretiyle işlenmiş bilûmum suçların affı hakkındaki kanun teklifimi ve gerekçesini ilişikte sunuyorum.

Gerekli muamelenin yapılmasını rica ederim.

Eskişehir Milletvekili
A. Zeytinoğlu

Seçim suçları Af Kanununun esbabı mucibesi

2 nci Cumhuriyetimizin 1 nci B. M. M. seçimleri memleketimiz için en önemli bir hâdisedir.

Seçimlerde bütün suçlar bilerek işlenmez. Aksine bilmiyerek, heyecana kapılarak işlenir. Bütün bu suçlar aynı zamanda şahsi menfaat kaygısından ziyade memlekete hizmet düşüncesiyle hareket eden vatandaşlarımız tarafından veya vazifeliler tarafından bilmiyerek heyecanla işlenen suçlardır.

Binaenaleyh elde olmıyan ve memlekete hizmet yolunda iken işlenen suçlardan dolayı bugün hapisanelerimizde yatan veya mahkemelerde uğraşan vatandaşlarımız affedilirse 2 nci Cumhuriyetimizin bu hareketine karşı bundan sonra daha dikkatli ve temkinli hareket edecekleri şüphesizdir. Aynı zamanda bu yüzden sönen veya körlenen aile ocaklarının da tekrar tütmesine vesile olacaktır.

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ AZİZ ZEYTİNOĞLU'NUN TEKLİFİ

Seçim suçları hakkında af Kanunu

MADDE 1. — 15 . 10 . 1961 Cumhuriyet Senatosu ve Milletvekilleri seçimleri dolayısıyla bu seçimler için çıkarılmış bilûmum kanun ve kararların bilûmum başlangıç muamelelerinden itibaren seçimlerin sonucuna kadar geçen müddet içinde bu kanun ve kararlara aykırı hareket etmek suretiyle işlenmiş bilûmum suçlar bütün cezai ve hukuki neticeleriyle affedilmiştir.

MADDE 2. — Bu işlenmiş suçlardan henüz hükme bağlanmamış olanlar da 1 nci madde hükmüne tabidir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Adliye Bakanı yürütür.

Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoğlu'nun, Umumi af kanunu teklifi (2/4)

11 . 11 . 1961

Millet Meclisi Başkanlığına

Af hakkındaki kanun teklifimi ve gerekçesini ilişik olarak takdim ediyorum.
Gerekli muamelenin yapılmasını rica ederim.

Eskişehir Milletvekili
Aziz Zeytinoğlu

Af Kanununun esbabı mucibesi

2 nci Cumhuriyetimizin ilânı memleketimiz ve Hükümetimiz için en önemli hâdiselerden biridir. 2 nci Cumhuriyetimizin ilânı mahkûm veya gayrimahkûm bütün vatandaşlarımızın arzuladığı ve bunun tahakkuku için elinden geldiği kadar çalıştığı bir hâdisedir. Bu hâdiseden sonra bütün vatandaşlarımızın düşünüş ve hareketlerinde bir değişikliğin başlangıcı olması lâzımdır. Aynı zamanda bu sebeple memleketimiz günlerce bayram, şenlik yapmıştır. Binaenaleyh böyle mutlu bir hâdise yaratmış ve yaşamış olan memleketimizde, bilerek bilmiyerek bir suç işlemiş bir kısım tutuklu ve mahkûm vatandaşlarımızın da bu mesut günden nasiplerini almaları ve nedamet hisleriyle yeni bir çağın getirdiği yeni bir düşünüş ve hareketleriyle vatana millete faydalı olması ve bir taraftan da aile ocağındaki (mahkûmların ekseriyetini aile reisleri teşkil ettiğinden) gözleri yaşlı, okumaktan mahrum, gülmesini unutmuş karısı ve çocukları ve taraf ve etrafının da 2 nci Cumhuriyetimizin bu mutlu günden nasiplerini almaları bu sayede binlerce aile ocağına yeni bir hayat verilmesi için bu kanunun teklifi uygun görülmüştür.

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ AZİZ ZEYTİNOĞLU'NUN TEKLİFİ

Umumi Af Kanunu

MADDE 1. — 15 . 10 . 1961 tarihine kadar işlenen bilûmum suçlardan hüküm müddetleri bir seneye kadar olanlar (Yassıada kararları hariç) bütün hukuki ve cezai neticeleriyle affedilmişlerdir.

MADDE 2. — 15 . 10 . 1961 tarihine kadar işlenen bilûmum suçlardan müddetleri bir sene- den fazla olan hükümlülerin ceza müddetleri ne olursa olsun bütün cezai ve hukuki neticeleriyle yarı yarıya indirilmiştir. (Yassıada kararları hariç)

MADDE 3. — 15 . 10 . 1961 tarihine kadar işlenmiş fakat henüz karara bağlanmamış suçlar da 1 ve 2 nci maddeler hükümlerine tabidir.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanunu Adliye Bakanı yürütür.

Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen'in, 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin «m» bendi- nin kaldırılmasına dair kanun teklifi. (2/28)

Ankara : 9 . 12 . 1961

Millet Meclisi Muhterem Başkanlığına

113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (m) bendinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı mucip sebebiyle birlikte takdim edilmiştir.

Gerekli işlemin yapılmasına müsaadelerinizi saygılarımla arz ederim.

Diyarbakır Milletvekili
Alp Doğan Şen

GEREKÇE

Memleketimizin medeni âlemdeki yerini muhafaza edebilmesi ve onların yaşadığı tempoya uyabilmesi için, emniyetli ve rahat çalışma gücünün mevcudiyeti ile huzur tesis edici dostane bir zihniyetin teessüsü gerekir. Bunu temin edecek unsurların da pek tabii olarak yeni Parlman-

ter rejimimizin ilk günlerinde teker teker ele alınması zaruridir. Yoksa bunlar vasatlarını ve hallerini muhafaza eder şekilde olduğu gibi bırakılırsa, idari, iktisadi, siyasi hayatımızda ilerlemeye imkân tasavvur edilemez.

Halen ele alınması gereken ilk mühim meselemizde Devleti ayakta tutacak olan memur kütlesinin istikrarlı, emniyetli ve cesaretle insiyatifini kullanacak bir şekilde iş verebilmesini temin edecek şartların mevcudiyeti ve yerine getirilmesidir. Halbuki son devirde yapılmış olan bir tatbikat, memur topluluğunun çalışma azmini, cesaretle ve süratle iş sahasında kullanılmasına mâni olmuş ve 30 000 ne yakın yetişmiş idareci kütlesinin de elan aylarca mahkemelerde sürünmesi gibi bir misali ortaya koymuştur. Bu tatbikat «45» sayılı Kanundan doğmaktadır. Bir usul hükümlerinden ileri mahiyette olmıyan bu 45 sayılı Kanun bizatihi bünyesinde memuru yüksek ve küçük dereceli gibi garip bir tefriğe sokmuştur. Zira, vazife sırasında ika edilen hak-sız veya haklı fiiller muvacehesinde memuru yüksek yahut küçük dereceli diye tasnif etmek, kanun nazarında memurun eşitliği prensibini ihlâl, vazife kademeleri arasındaki irtibat ve salâhiyetleri inkâr ve böylece memurları en basit işlerde bile en yüksek âmirden daima emir alarak hareket eder bir robot olarak telâkki etmektir. Bu bakımdan bünyesinde sakat bir zihniyeti taşıyan 45 sayılı Kanun, bize bu vâzı kanunun kasdını tebarüz ettirememiştir.

Meriyete girdiği tarihten bu yana kurulmuş olan ve bu kanuna göre soruşturma yapacak bulunan «Tahkik heyetleri» nin faaliyetlerini tetkikte; hukuk yolundan ayrılmak üzere ihbar ve tezvir müesseselerine dayanan bir faaliyet olduğu görülmektedir. Bu ihbar ve tezvirlerin Ceza Kanununun tadadettiği suçlara girmediği halde Türk Ceza Kanununun bir hususiyeti olan «vazifeyi ihmal veya vazifeyi kötüye kullanma» maddelerinin târifine sokulmuştur. Öyle ki; tahkik heyetlerinin değişik olmalarından mütevellit, aynı fiilin bir müessesede suç telâkki edildiğini, bir diğerinde âdemitakiple neticelendiğini, bir başkasında da hiç ele alınmadığını müşahede etmemiz mümkün olmuştur.

Kanunu tatbika yetkili heyetlerin ilk hattı hareketleri böyle olmuş ve iddianamelerin bir iktisadi doktrin veya prensibe bağlanmamasından mahkemedeki duruşma safhaları da böylece devam edegelmektedir. Ayrıca mahkemelerin ihtisas mahkemeleri olmayışı ve meseleleri rüyet eden mahkemelerin de ihtisasları dışında olan bu mevzular, maalesef inceden inceye tetkik olunmadan ve belki de zaman kifayetsizliğinden bilirkişilere havale gibi etraflı tahkikata tâbi tutulmadan biraz da «Biz onların yerinde olsa idik, nasıl yapar idik» kanaatleri altında bir kısmı karara bağlanmıştır. Bu sebeplerden muhtelif içtihatlar vücut bulmuş, birtakım müesseseler aynı çapta iş gördükleri halde bu kanunun dışında tutulmuş, birtakım müesseselerde de şefler ve memurlar arasında tefrikler yapılmıştır. Bu mesuliyet anlayışsızlığı hercümereci adalet duygusunu o kadar bâriz rencide etmeye başlamıştır ki, bu hali önlemek mülâhazası ile «88» sayılı Kanun ile «45» sayılı Kanunun tatbikatı durdurulmuş ve «148» sayılı Kanunla da meriyetten kaldırılmıştır. Fakat, bu arada «113» sayılı Af Kanunu çıkarılmıştır. 113 sayılı Af Kanununda 240 ne madde affa tabi kılındığı halde üçüncü maddesinin (m) bendi ile 45 sayılı Kanunla haklarında tahkikat açılanların suçları istisna edilmiştir. Ayrıca 45 sayılı Kanunu kaldıran 148 sayılı Kanunun 2 ne maddesinde de 113 sayılı Af Kanununun 3 ne maddesinin «m» bendi mahfuz tutulmuştur. Yalnız buna rağmen hakkın tesliminde yapılan bu istisna matlubu teminde istenilen hedefi bulduramamıştır. Belki, 27 Mayıs harekâtını yapanlar, o günlerin atmosferi içinde, bugün mahkemeye sevk ettikleri 30 000 e yakın elemanın on senelik devre içinde haksız menfaatler elde ettiklerini zannederek bunları ortaya dökmeyi istemiş olabilirlerdi. Fakat memnuniyeti mucip bir husustur ki, bu 30 000 e varan yetişmiş ve kıymetli elemanın bir buçuk seneyi bulan mahkeme safhalarının ortaya serdiği tabloda tahmin edilen vahim ve çirkin sahnelerin hiçbirisinin mevcudolmadığı müşahede edilmiştir. Gariptir ki, 27 Mayıstan bu yana 240 ne maddenin tatbikini icabettirecek çok daha bâriz fiillerin vukubulduğunu da basının verdiği haberlerden takibetmiş bulunuyoruz. Halbuki, Devletin yetişmiş elemana ve kültürlü iş gücüne ihtiyacı daima mevcut iken bunlardan istifade etmeme ve âtil bırakma, idari mekanizmayı bu kuvvetten mahrum etme olduğu gibi milletçe birlik kurma ve elbirliği ile çalışma prensibine aykırıdır. Memlekete her şeyden evvel

huzur getireceğini kabul etmiş bulunan Yüksek Meclisimizin, Anayasamıza ve hukuk kurallarına aykırı olan bu halin tashihi için arz ettiğim kanunu kabul buyuracağına kaaniim.

DIYARBAKIR MİLLETVEKİLİ ALP DOĞAN ŞEN'İN TEKLİFİ

113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (m) bendinin kaldırılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (m) bendi kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Balıkesir milletvekilleri Cihat Bilgehan ve Kaya Bulut'un, Seçim suçlarının affı hakkında kanun teklifi (2/37)

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Seçim suçlarının affına mütaallik kanun teklifi ve esbabı mucibe lâyihası leffen takdim edilmiştir.

Muktezasının ifasına delâlet buyurulmasını arz ederiz.

9 . 12 . 1961

Balıkesir Milletvekili Balıkesir Milletvekili
Cihat Bilgehan Kaya Bulut

GEREKÇE

27 Mayıs 1960 tarihinde vukubulan büyük hâdiselerden sonra teşkil edilen Temsilciler Meclisinin kabul ettiği 298, 304 ve 306 sayılı kanunlar seçimlerin usul ve esası bakımından alışılmamış yepyeni bir sistem getirmiştir. Diğer milletlere nazaran kanunlara saygısı daha fazla olan vatandaşlarımızın sağduyusu bu seçim sistemini büyük bir anlayışla tatbik etmiş olmakla beraber, seçim neticelerine müessir olmıyan ve umumiyetle propaganda ve sair usullerine taallük eden mevzularda bâzı anlayış hatalarına düşülmüş olduğu şüphesizdir. Bu kabil hareketlerin seçimleri teşviş kaskına makrun olmadığı hususu Yüksek Seçim Kurulunun kararında da belirtilmiştir. Türk Milletine yaraşır bir olgunluk ve zihniyetle yapılan seçimler neticesinde millî irade tecelli ve tezahür eylemiştir. Böyle mesut bir neticenin istihsali muvacehesinde işlenen suçların hasit ve seçim sonuçlarına tesir etmiyecek mahiyette bulunması ve faillerinin sayısının mahdudolması itibarıyla cezalarının affı Büyük Meclisin merhametine uygun düşeceği düşünülmüştür. Kaldı ki, umumiyetle her türlü sistemde yapılan reformların bâzı tatbikat hatalarına sebebiyet verdiği bir gerçektir. Yine aynı şekilde bu hataların neticeyi istihsalden sonra düzeltilmesi ve bunu işliyenlerin affedilmeleri Cumhuriyet tarihimizde ahvali mütadedendir.

Bütün bu sebeplere binaen sözü geçen kanunlara muhalefetten dolayı takibat altında bulundurulan failerin yeni bir huzur devresine girdiğimiz şu günlerde affedilmeleri gerektiğinden işbu kanun teklifini yapmış bulunmaktayız.

BALIKESİR MİLLETVEKİLLERİ CİHAT BİLGEHAN VE KAYA BULUT'UN TEKLİFİ

Seçim suçlarının affı hakkında Kanun

MADDE 1. — 298, 304 ve 306 sayılı kanunlarda yazılı suçları işliyenlerin cezaları bütün neticeleri ile birlikte affolunmuştur. Bu kabil suçlardan dolayı failleri hakkında kanuni kovuşturma yapılamıyacağı gibi verilmiş olan mahkûmiyet ilâmları da infaz edilemez.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Cumhuriyet Senatosu Maraş Üyesi Nedim Evliya ve 8 arkadaşının, Basın suçları hakkındaki takibatın durdurulması ve verilmiş cezaların çektirilmemesi hakkında kanun teklifi. (2/275)

20 . Haziran 1962

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Basın suçları hakkındaki takibatın durdurulması ve verilmiş cezaların çektirilmemesi hakkındaki kanun teklifimizi ve gerekçesini ilişik olarak takdim kılıyoruz.

Gereğine delâletlerinizi saygılarımızla rica ederiz.

Maraş C. Senatosu Üyesi

(A. P.)

Nedim Evliya

(Y. T. P.)

Refet Sezgin

(C. K. M. P.)

Mustafa Kemal Erkovan

İzmir Milletvekili

(A. P.)

Şinasi Osma

(Y. T. P.)

Rahmi Arıkan

(C. K. M. P.)

Zühtü Pehlivanlı

Erzurum Milletvekili

(A. P.)

Ertuğrul Akça

(Y. T. P.)

Etem Kılıçoğlu

(C. K. M. P.)

İsmail Gence

Erzurum

(Y. T. P.)

Nihat Pasinli

GEREKÇE

1. Referanduma sunulup halkımızın tasvibine mazhar olduktan sonra yürürlüğe girmiş bulunan Anayasamızın 22 ve mütaakıp maddeleriyle, basına tanınan hak ve hürriyetlerin gerçekleştirilmesi için bir mevzuat hazırlanması emredilmiş ve fakat bu kanun henüz çıkarılamamıştır.

2. Mer'i Basın Kanununun; antidemokratik mevzuatın başında bulunduğu, içtimai bünyemize uymadığı ve ihtiyacatı karşılamaktan, modern hukuk ve basın telâkki ve icaplarına uymaktan uzak bulunduğu bir bedâhattir.

Anayasamızın mâruz esasları da bu bedahati bir kere daha tesbit ve teyideylemiştir.

3. Hür fikir nizamına sahip bütün dünya milletlerinin dördüncü kuvvet olarak tanıdığı müspet basın, bu rolünü mükemmelen ifa edegelmiş, hizmet ve fedakârlıkları da; muvafık, muhalif ve tarafsız bütün çevrelerde ifa eylediği vazife ile orantılı olarak değerlendirilmekte bulunulmuştur.

4. 27 Mayıs 1960 ihtilâl ve inkılâbından evvel ve bilhassa bu tarihten sonra basınınızın; memleketi emin ve süratli adımlarla daha mesut ve müreffeh bir istikbale sevk etme yolundaki gayretlerini,

demokratik nizamın teessüsü hususundaki ikaz, irşat, tenkid ve fikir mücadelelerini şükranla kaydı gereken zevkli bir vazife olarak mütalâa etmekteyiz.

5. Siyasi mücadelelerin bütün şiddetiyle devam eylediği, her türlü krizin had bir şekil aldığı memleketimizde huzur ve sükûna olan ihtiyacın lüzum derecesi her türlü tahmin ve tasavvurun fevkindedir.

6. Binnetice şu veya bu siyasi parti ve organının veya her hangi bir müessese veya şahsın veya hut da vazife ve mesuliyet sahiplerinin fikriyat ve icraatını müdafaa, tenkid, usulsüz ve yolsuz hareket ve tasarrufları teşhis, teşhir ve maziye ait olaylardan ibret dersi alınmasını temenni ve tavsiye suretiyle suç işlediği tesbit veya iddia edilen ve çoğu henüz mahkeme ilâmiyle tesbit ve tevsik edilmiş bulunan basın ve mensuplarının mâruz hareketlerinin affa mazhar kılınması;

Ve bahusus 27 Mayıs ihtilâlinde sonra; Tedbirler Kanununun getirmek istediği nizama süratle intibaktaki aksaklıklar dolayısıyla, basının istemiyerek mâruz kaldığı durumun izalesini de tesisini şiddetle arzuladığımız sükûn devrinin ön şartlarından saymaktayız.

Aksi mütalâayı kabul etmek muhterem ve müspet basın mensuplarının cemiyet içindeki müstesna mevkilerinin kaale alınmaması ve basının görmekte olduğu hizmet ve vazifeden, daha doğrusu yardımdan müstağni bulunma neticesinin çıkarılması icabeder ki, bu da realitelerin inkârını badî olur.

Binaenaleyh memleketimizde, huzur ve sükûnun temin ve tesisindeki büyük rolü inkâr edilemeyecek basınımızın; bu kanunla daha tedbirli, temkinli ve yararlı neşriyatı sağlanacak ve af müessesesinin derpiş eylediği müspet neticelerin geniş çapta ve büyük mikyasta tahakkuk ve tecelli edeceğine inanıyoruz.

CUMHURİYET SENATOSU MARAŞ ÜYESİ NEDİM EVLİYA VE 8 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Basın suçları hakkındaki takibatın durdurulması ve verilmiş cezaların çektirilmemesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 27 . 5 . 1960 tarihinden 20 Haziran 1962 tarihine kadar basın yoluyla işlenmiş suçlar hakkında takibat yapılamaz ve bu suçlardan dolayı verilen cezalar çektirilmez.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 28 . 6 . 1960 tarihli ve 5 sayılı Silâh taşıyan veya bulunduranların affına dair geçici Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/299)

Millet Meclisi Başkanlığına

28 . 6 . 1960 tarih 5 sayılı Silâh taşıyan veya bulunduranların affına dair geçici Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında hazırlanan kanun teklifi gerekçesi ile birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygı ile arz ve rica ederim.

5 . 9 . 1962

Bursa Milletvekili
Sadrettin Çanga

G E R E K Ç E

27 Mayıs Devrimini mütaakip o günün gerektirdiği şartlar sebebiyle halkın elinde bulundurduğu silâhların toplanmasının temini için İçişleri Bakanlığınca bir tebliğ yayınlanmış ve ayrıca 6136 sayılı Kanunda tâyin edilen cezaları artırmayı hedef tutan 28 . 6 . 1960 tarihli Kanun geçici olarak meriyete girmiştir.

Geçici olan bu kanunla o günün icaplarına uygun düşünülen tedbirlerin üzerinden iki yılı aşan bir zaman geçmiş bulunmaktadır.

Meclisin açılması ile normal demokratik düzene avdet, bu kanunla temin edilmek istenen tedbirlerin devamına da lüzum hissettirmeyecek bir durum arz etmektedir.

Kaldı ki, bu kanun tatbik kabiliyetini de kaybetmiştir. Yargıtay 1, 2, 3 ncü Ceza Dairelerinin mütaaddit kararlarına göre 5 sayılı Kanun hükmü ile silâhların teslimi için tâyin edilen müddetin bitiminden sonra bu neviden suç işleyenlere adı geçen kanun tatbik edilmemektedir.

Bu sebeple de mahallî mahkemeler bundan böyle 5 sayılı Kanunun değil 6136 sayılı Kanunu tatbik etmektedirler.

Yukarda izah edilen sebepler muvacehesinde fiilen tatbiki imkânsız hale gelen kanunun meriyette bulunmasının lüzumsuzluğu karşısında işbu kanun teklifi hazırlanmıştır.

BURSA MİLLETVEKİLİ SADRETTİN ÇANGA'NIN TEKLİFİ

28.6.1960 tarih ve 5 sayılı «Silâh taşıyan veya bulunduranların affına dair geçici Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 28 . 6 . 1960 tarih ve 5 sayılı «Silâh taşıyan veya bulunduranların affına dair geçici Kanun» yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, 134 sayılı Kanunla muaddel 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (İ) bendinin tadili hakkında kanun teklifi.(2/404)

Millet Meclisi Başkanlığına

134 sayılı Kanunla muaddel 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (İ) bendinin tadili hakkında hazırlamış olduğum kanun teklifini ve esbabı mucibesini ilişik olarak sunuyorum.

Gereğine delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

18 . 1 . 1963

İçel Milletvekili
M. Arıkan

G E R E K Ç E

113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (İ) bendi «Kaçakçılık Kanunu ile Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki Kanuna aykırı fiillerden sanık veya mahkûm olanlar. Şu kadar ki : Her ne suretle olursa olsun resmî makamların muvafakatiyle hariçte bulunan dövizlerini memlekete getirmiş olanlar, birinci madde hükmünden istifade ederler» şeklinde vaz'edilmiş iken, bu kanunun yürürlüğe girdiği 28 . 10 . 1960 tarihinden 24 gün sonra 22 . 11 . 1960 tarihinde yürürlüğe giren ve 113 sayılı Af Kanununun bâzı maddelerini tadil eden 134 sayılı Kanun ile mezkûr (İ) bendi «karşılığı 500 (dâhil) Türk lirasını geçmiyen döviz kaçakeiliği ile, istimal ve istihlâk maksadiyle işlenmiş kaçakeilik fiilleri ve 6829 sayılı Kanunun ek 2 nei maddesinin 4 ncü bendinin 1 nei fıkrası hükmünü ihlâl eden fiiller hariç, kaçakeiliğin meni ve takibine dair 1918 sayılı Kanun ile tadillerini ve Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kanun hükümlerini ihlâl eyliyen fiiller, şu kadar ki : her ne suretle olursa olsun resmî makamların muvafakatiyle hariçte bulunan dövizlerini memlekete getirmiş olanlar 1 nei madde hükmünden faydalanır.» şeklinde tadil etmiştir.

Kanun koyan 113 sayılı Af Kanununda döviz kaçakeiliği suçlarını hiçbir şart ile affetmemiş iken, 134 sayılı Kanun ile bu suçları da suç mevzuu kayıtlanarak bir dereceye kadar affa müstahak kılınmıştır. Bu kadar kısa bir zaman içinde fikir değişikliği bir bakıma kanunun tedvinindeki aceleliğe ve bir bakıma da prensipleri anlayışta tekâmüle delâlet eder. Bu kanun teklifi ile döviz kaçakeiliğini müeyyide altına alan 1567 sayılı Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kanunu bugünkü Anayasa hükümleri ve arzulanen nizamı içinde tetkika tabi tuttuk ve aşağıdaki sonuca vardık :

334 sayılı Anayasamızın 33 ncü maddesinde aynen «Kimse işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz. Cezalar ve ceza tetbirleri ancak kanunla konulur. Kimseye, suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez» denmektedir. Ayrıca T. C. Kanununun 1 nei maddesinde «kanunun sarîh olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz.» hükmü mevcuttur. Şu kısa kanunı izahattan anlaşılıyor ki, suç da, ceza da kanun tarif ve tâyin eder. Başka deyimle; hangi fiilin suç teşkil ettiğini tedvin eylediği madde metinleriyle kanun koyan tavsif eder ve cezasını da aynı zamanda gösterir. Netice şudur ki; suç teşkil eyliyen fiilin ne olduğunu vâzı kanundan başka bir merci tâyin ve tesbüt edemez. Etse bile bu metin kanun değildir.

Şimdi, 1567 sayılı Kanuna bir göz atalım :

Madde 1. — «Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli maddeler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin ve ticari senetlerle tediyeyi temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya

memlekette ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunması zımında karar ittihazına İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir» şeklinde tedvin edilmiştir.

İkinci maddede ise «Bu kararlar (Türk parasının kıymetini koruma) başlığı altında Resmî Gazete ile ve Maliye Vekâletinin münasip göreceği diğer neşir vasıtalarıyla neşir ve ilân olunur. Şu kadar ki, kararların yürürlüğe girmesinde Resmî Gazete ile yapılacak neşir ve ilân esas olup bu gazete ile neşredilen kararlar başka vasıtalarla neşir ve ilân edilmiş olsun olmasın metinlerinde meriyet tarihi varsa o tarihten, yok ise Resmî Gazete ile neşredildiğinin ertesi gününden itibaren Türkiye'nin her tarafında yürürlüğe girer.»

Bu iki madde umumi hükümleri ihtiva etmekte olup, yalnız ve yalnız emredici hüküm ihtiva etmekte ve bununla da nehyedici hükmü ve muhtevası yasak fiilleri tâyin, tavsif ve tadât işini İcra vekilleri Heyeti kararına bırakmaktadır. Kanunun ceza tâyin eden 3 ncü maddesi tetkik edilirse metin aynen şöyle başlar : «A) icravekileri Heyetince birinci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden hakiki ve hükmî şahıslar hakkında 1 000 liradan 200 000 liraya kadar ağır para cezası ve 7 aydan 5 seneye kadar ticaret ve meslekî faaliyetten men'i cezası ile birlikte hakiki şahıslarla hükmî şahısların müdür ve fiilde iştiraki olan memurları yukardaki cezalara zamimeten 7 aydan 5 seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar. Ancak, karara aykırı olan fiil birinci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak memleketten çıkarılması veya izinsiz olarak memlekete sokulması veya bunlara teşebbüs edilmesi mahiyetinde ise hükmolunacak para cezası 1 000 liradan az olmamak üzere yakalanan eşya ve kıymetlerin değerlerinin de 5 mislinden az olamaz.» şeklinde sair halleri de tecziye edecek fıkralar ola ak devam etmektedir..

4 ncü madde muhakeme usulünden bahseder. 5 nci madde, İcra Vekilleri Heyetince ittihaz oluncak karara muhalif hareketler için 1447 numaralı Kanunla sair kanunlarda yazılı ceza hükümleri câri olmayıp 1567 sayılı Kanundaki cezaların tatbik edileceğini, 6 nci madde ise 6060 sayılı Kanunla uzatılmış müddetin 5 yıl daha temdid edildiğini ifade etmektedir. Daha sonra gelen 4 muvakkat madde maliye müfettiş ve memurlarının yetkilerini, muhacir ve mültecilerin yapacakları ithalâtta 1567 sayılı Kanunun tatbik edileceğini, suç ihbarlarında verilecek ikramiyeyi, hükmî şahıslara hükmedilecek para cezasının tahsili şeklini göstermektedir.

7 nci madde yürürlük tarihini, 8 nci madde kanunu yürütecek makamı tâyin etmektedir. Ceza tâyin ve tertip eyliyen 3 ncü madde görüldüğü üzere, hep Türk parasının kıymetini koruma hakkında Bakanlar Kurulunca çıkartılan ve nehyedici ve emredici fiilleri tâyin ve tavsif eden kararnameye muhalif hareket edenlere verilecek cezaları ihtiva etmekte fakat suç teşkil eden fiilin ne olduğunu tâyin etmemektedir.

Bakanlar Kurulu Kararnamesine gelince : Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki 14 sayılı Kararın meriyete konulması, Maliye Bakanlığının 12 . 7 . 1955 tarihli ve 593542 - 1/27804 sayılı yazısıyla yapılan teklif üzerine 1567 sayılı Kanunun 6258 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesine tevfiikan, Bakanlar Kurulunca 28 . 7 . 1955 tarihinde kararlaştırılmıştır. Kararname kısımlara, kısımlar da bölümlere, bölümler maddelere ayrılmıştır. Birinci kısım, birinci bölüm kararnamenin mevzuu ve tariflerden bahseder. Meselâ : Kararnamenin mevzuu, madde 1 «kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetleri ve ticari senetlerle tediyeyi temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunmasına mütaallik esaslar bu kararda tesbit edilmiştir. İş bu karar ile bu karara istinaden Mâl'ye Vekâletince çıkarılacak tıblığlara muhalefet 1567 sayılı Kanunla bu kanunun ek ve tadilleri ahkâmına muhalefet sayılır ve alâkahıları mezkûr kanunun ilgili maddeleri hükümlerine göre cezalandırılırlar.»

Madde 3 tarifler olup, Türkiye'de mukim şahıs hariçte hukim şahıs, Türkiye'deki şahıslar, yetkili bankalar, Türk parası, Türk parası ve tediyeyi mutazammın vesikalar, kambiyo ve dövüz menkul kıymetler, kıymetli madenler, kıymetli taşlar ve yolcudan bahsedip 1567 sayılı Kanunun tatbikatında bunların kararname içi tariflerini yapmaktadır.

2 neı bölüm; Türk parasına ve Türk parasıyle tedıeyı mutazammın vesikalara mütaallık takıtlıer başlığını taşımaktadır.

Madde 4. (Türk parası ithal ve ihracı) «Türk parasının ve Türk parasıyle tedıeyı mutazammın vesikaların ithal ve ihracı Maliye Bakanlığının önceden müsaadesine tabıdır. Yolcular hakkındaki hükümler mahfuzdur.»

Madde 5. (Türk parasıyle muamele) «Türkiye'deki hakiki ve hükmi şahıslar Maliye Vekâletinden önceden izin alınmadıkça hariçte mukim hakiki ve hükmi şahıslara veya leyhlerine veya nam ve hesaplarına memleket dâhilinde veya haricinde her hangi bir karşılık gösterilmek suretiyle veya hibe, rehin, ipotek vesair muameleler yapamazlar ve her nevi kıymet, hak ve alacaklarını her hangi bir şekilde devredemezler.»

Bölüm 3. (Döviz mütaallık takıtlıer) başlığını taşır.

Madde 8. (Döviz ithali) «Türkiye'ye döviz ithali serbesttir. Ancak, getirilen dövizlerin Maliye Vekâletince neşredilecek tebliğlerde tâyin olunacak müddetler içinde yetkili bankalardan birine tevdiı mecburıdır.

Maliye Vekâletinden önceden müsaade alınmaksızın hakiki ve hükmi şahısların nezdlerinde veya emirleri altında, döviz bulundurmaları, üzerlerinde veya beraberlerinde taşımaları, diğer bir yerden bir yere nakletmeleri memnudur.»

Madde 9. (Döviz ihracı) «Maliye Vekâletinin önceden müsaadesi alınmadıkça Türkiye'den döviz ihracı memnudur. İhracat karşılığında Türkiye'de mukim hakiki ve hükmi şahıslara avans veya finansman suretiyle gönderilen dövizlerden kullanılmıyan kısmın munhasıran mahrecine iadesi serbesttir.»

Madde 14. (Döviz alım ve satımı) «Türkiye dâhilinde döviz alım ve satımı munhasıran döviz alım ve satımına yetkili bankalar tarafından yapılır. Borsa acentaları yetkili bankalardan aldıkları alım ve satım emirlerini icra edebilirler. Maliye Vekâleti veya yetkili kılacağı merciler iştigal mevzuları ve çalışma tarzları itibariyle lüzumlu ve ilgili göreceği hususi veya resmî müesseselere döviz satın alma salâhiyeti verebilir.»

Kısım 5 Bölüm 3. Müşterek hükümler kısmıdır. Türkiye'ye giren ve Türkiye'den çıkan yolcuların beyan mecburiyetinden bahseder.

Madde 66. «Türkiye'ye giren ve Türkiye'den çıkan yolcular beraberlerindeki Türk paraları ile dövizleri, kıymetli maden ve kıymetli taşlarla bunlardan mamûl veya bunları muhtevi eşyayı ve menkul kıymetleri gümrük kapılarında salâhiyetli memurlara yazılı olarak beyan etmek mecburiyetindedirler. Bu beyanın şekli Maliye ve Gümrük ve İnhisarlar Vekâletleri tarafından müştereken tâyin ve tesbit olunur. Bu madde hükmünün tatbikinde kara, deniz ve hava nakil vasıtaları personeli ile pasavan ve benzeri vesaik hâmilleri de yolcu addedilir.»

Bu madde suçun tekevvinünde bâzı şekli hususların mevcudiyetini şart koşmakta ve yokluğu halini ise suçun teşekkülüne mâni saymaktadır.

Madde 67. (Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan yolcuların beraberlerinde ithal ve ihrac edebilecekleri Türk liraları) «Türkiye'ye gelen yolcular beraberlerinde âzami 10 liralık küpürler halinde 100 Türk lirası getirebilecekleri gibi Türkiye'den harice giden yolcularda beraberlerinde âzami 10 ar liralık küpürler halinde 99 Türk lirası çıkarabilirler.»

1567 sayılı Kanun hükümleri ile kararname hükümleri bu ifade ve izahattan sonra karşılaştırılırsa, ortada bir kanun var, ceza tâyin etmekte ama bu kanunda cezalandırılacak fiiller, zimni veya sarıh olarak gösterilmemektedir. Başka deyimle suç belli değil, ceza var. Yalnız «Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kararlara» aykırı hareket edenlerin cezalandırıldığı yazılıdır. Suçu tâyin ve tavsif eden kanun değil bu kanuna göre vazifeli kılınan Bakanlar Kuruludur. İş Anayasa ve ceza hukuku yönünden mütalâa edersek, kanun, yasama uzvu tarafından, muayyen şekillere uydurularak tanzim edilen ve yürürlüğe girmesinden itibaren cemiyet için riayeti mecburi olan umumi, mücerret ve daimî kaideleri ihtiva eden bir tasarruftur. Kanunlar taallük ettiği işlerin mahiyetine göre muhtelif namlar alırlar. Ceza Kanunu, umumi suçları ve bunlara verilecek cezaları umumi ceza kaidelerini tesis ve tâyin eden bir kanundur. Hususi kanunlar, dar bir içti-

mai münasebetler alanında kalan hukuki vakıaları hüküm altına alan kanunlardır. Suç ise, halkın güvenliğini korumak için Devletçe neşir ve ilân edilen ve ceza tehdidini havi olan bir kanunun, sorumlu bir şahıs tarafından, icrai veya ihmali olabilen haremî bir hareketle ve bir hak veya vazifeye müstenidolunarak ihlâl edilmesidir.

Suçun umumi unsurlarına intikal edilirse, bir fiile suç denebilmek için onun kanunda tasrih edilmiş olması ve karşılığında bir ceza konmuş bulunması lâzımdır. Şu halde ceza müeyyidesi ile tehdidedilmemiş olan fiiller ceza hukuku bakımından suç sayılamaz. Buna cezanın kanuni unsuru denir. Suç faileri ancak işledikleri fiil mukabilinde kanunda tasrih edilmiş olan ceza ile cezalandırılabilirler. Bu çok önemli prensip nazariyatta ve beynelmilel ceza alanında kanunsuz suç olmaz (nullum erimen sine lege) formülü ile ifade olunur. Bunu kanunsuz ceza olmaz (nulla poena sine lege) formülü tamamlar. 1793 Fransız Anayasasının 14 ncü maddesinde «suçun işlenmesinden evvel nesrolunmuş bir kanunda tasrih edilmiş olmadıkça kimse muhakeme edilemez ve cezalandırılmaz. tanzim edilmezden evvel işlenmiş fiilleri cezalandırarak olan kanun bir zulüm ve istibdattır» denmektedir. Memleketimizde suçların ve cezaların kanuniliği prensibi ilk defa sarîh surette 1293 sayılı Anayasasının 10 ncü maddesinde «Hürriyeti şahsiye her türlü taarruzdan masundur, hiç kimse kanunun tâyin ettiği sebep ve suretten maada bir bahane ile mücazat olunamaz» hükmü ile ifade olunmuştur. Bundan sonra hüküm 491 sayılı Anayasamızın 72 ncü maddesine «Kanunda yazılı hal ve şekillerden başka türlü hiçbir kimse yakalanamaz ve tutulamaz» şeklinde intikal etmiştir.

Tekrar başa dönersek, 334 sayılı Anayasamızın 33 ncü maddesinde «Kimse işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz» denmektedir. Türk Ceza Kanununun Birinci Kitap Esaslar kısmında, ceza hukuku sahasında umumi ve âmir hüküm sayılan 1 ncü maddesinde «Kanunun sarîh olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez, kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz», 2 ncü maddesinde «İşlendiği zamanın kanununa göre cürüm veya kabahat sayılmıyan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez» hükümleri karşısında, 1567 sayılı Kanunun cezalandırdığı fiillerin başka deyimle ceza vermeyi icabettiren sebep, suret ve bahanelerin yine 1567 sayılı Kanunda tâyin ve tavsif edilmesi gerekir. Kanun ad ve itibar olunmıyan Bakanlar Kurulu Kararnamesinin tâyin ve tavsif ettiği emredici veya nehyedici fiiler cürüm veya kabahat olarak vasıflandırılmaz ve bunun ihlâli 1567 sayılı Kanunla cezai müeyyide altına almamaz. Son zamanlarda Maliye Bakanlığının neşrettiği ek Kararname ve tebliğlerle tatbikatın tahfifi mevcut mugayereti bertaraf etmemektedir. Ortada Anayasaya ve kanunların umumi prensiplerine açık aykırılık bulunduğundan 1567 sayılı Kanunla tâyin edilen cezaların ve yapılan tahkikat ve takibatın bütün neticeleri ile birlikte ortadan kaldırılması gerektiğinden işbu kanun teklifi bu maksatla yapılmış bulunmaktadır.

İÇEL MİLLETVEKİLİ MAZHAR ARIKAN'IN TEKLİFİ

134 sayılı Kanunla muaddel 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin «İ» bendinin tadili hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 134 sayılı Kanunla muaddel 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin «İ» bendi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

Madde 3. — İ) Döviz kaçakçılığı ile istimal ve istihlâk maksadiyle işlenmiş kaçakçılık fiilleri, ve 6829 sayılı Kanunun ek ikinci maddesinin 4 ncü bendinin birinci fıkrası hükmünü ihlâl eden fiiller hariç Kaçakçılığın meni ve takibine dair 1918 sayılı Kanun ile tadillerini ihlâl eyliyen fiiller.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

18.2.1963

Esas No. 1/407, 2/3, 2/4, 2/28,

2/37, 2/275, 2/299, 2/404

Karar No. 54

Yüksek Başkanlığa

Bâzi suç ve cezaların affı hakkında kanun tasarısı ile Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinolu'nun, Seçim suçları hakkında af Kanunu, Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinolu'nun, Umumi af Kanunu, Diyarbakır Milletvekili Alp Doğan Şen'in, 113 sayılı Af Kanununun 3 nci maddesinin «m» bendinin kaldırılmasına dair Kanun, Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve Kaya Bulut'un, Seçim suçlarının affı hakkında Kanun, Cumhuriyet Senatosu Maraş Üyesi Nedim Evliya ve 8 arkadaşının, Basım suçları hakkındaki takibatın durdurulması ve verilmiş cezaların çektirilmemesi hakkında Kanun, Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 28.6.1960 tarihli ve 5 sayılı Silâh taşıyan veya bulunduranların affına dair Geçici Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında Kanun, İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, 134 sayılı Kanunla muaddel 113 sayılı Af Kanununun 3 nci maddesinin (İ) bendinin tadili hakkındaki kanun teklifleri Adalet Bakanı ve alâkalı Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde tevhidden tetkik ve müzakere olundu :

Hükümet tasarısında belirtildiği gibi 27.5.1960 tarihinde vukubulan inkılâp hareketi, bunun husule getirdiği olağanüstü değişiklikler yeni ve sağlam temellere oturmuş bir demokratik düzene geçiş hiç şüphe yok ki kolay olmamış, bu aradaki güçlükler suçların artmasında da tesirini göstermiştir.

Bu itibarladır ki içtimai bir tedbir olarak bâzi suç ve cezaların bir atıfet olmak üzere mezkûr tasarı ile affı cihetine gidilmesi uygun görülmüş, bunun kaide olarak âdi suçlara da bir derece teşmili cihetine gidilmiştir.

Bu görüş içinde tasarının tümü müzakere edilmiş, bâzi değişikliklerle Hükümet tasarısı Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Metnin birinci maddesindeki (29 Ekim 1962) tarihi Komisyonumuzca 15.2.1963 olarak değiştirilerek ve redaksiyon yapılarak kabul edilmiştir.

Mezkûr maddenin (A) ve (B) bentleri aynen, (C) bendi de bu bentten faydalanan kimselerin fer'i ve mütemmim cezalarının kaldırılmasını sağlayacak şekilde fıkra ilâvesi suretiyle kabul edilmiştir.

Aneak bu husus 1924 tarih ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzi hükümlerinin kaldırılması ve bâzi hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 12 Haziran 1960 tarihli bir sayılı Kanunun 6 nci maddesiyle kurulmuş olan Yüksek Adalet Divanıca mahkûm edilenlere inhisar ettirilmiştir.

Hükümetin ikinci, üçüncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü maddenin (A) bendindeki harb esnasında âmnenin telâs ve heyecanını mucibolacak fiil ve hareketlerde bulunanların tecziyesine mütaallik bulunan 161 nci madde esasen evvelce sulh zamanlarına taallük eden ikinci fıkrası antidemokratik olması itibarıyla kaldırılmış bulunması ve birinci fıkrada harb zamanlarında kabili tatbik olup böyle bir halin ademimevduiyetine mebni mezkûr maddenin istisnalar arasından çıkarılarak adı geçen bent aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (B) bendi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (C) bendi, vâkı teklif üzerine tasarının altıncı maddesi tamamen kaldırılmış ve bu maddede yazılı söz atma ve sarkıntılık suçları ile zina suçları gayriahlâki ve âdâbı unumiyeye münafi bulunması itibarıyla bu bende ithal edilerek aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (Ç), (D), (E), (F) bentleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (G) bendi aynen kabul edilmiş olup, affın şümülü ilâve edilen fıkrada yazıldığı şekilde genişletilmiştir.

Tasarının (H) bendi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (I) bendi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (İ) bendi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının (J) bendi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 6 nci maddesi her ne kadar takibi şahsi dâva ve şikâyete tabi bulunan suçların affedilebilmelerini müştekinin veya şahsi dâvacının muvafakatine bağlı tutmuşsa da tasarının birinci maddesi ile bu fiillerden daha ağır telâkki edilen suç ve cezaların affı derpiş edilmiş bulunması karşısında pek hafif suç vasfını taşıyan bu fiillerin şarta muallâk affı komisyonumuzca yerinde ve isabetli görülmemiş olduğundan madde kaldırılmış ve bu maddede yazılı Türk Ceza Kanununun 421, 440 ve 441 nei maddelerine mümas fiiller yukarda arz edilen gerekçe ile 4 ncü maddenin (C) bendindeki istisnalar arasına alınmıştır.

Tasarının 7 nci maddesi 6 ve 8 nei maddesi 7 nei madde olarak aynen kabul edilmiş, ancak bu maddenin 2 nei fıkrasındaki (Affolunmuştur) kelimesi kaldırılarak redaksiyona tabi tutulmuş ve resmî mercilere teslim olmak şartıyla (bu kanundan faydalanırlar) şeklinde ilâve yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 9 neu maddesi 8 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 10 neu maddesi 9 neu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 11 nei maddesi 10 neu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 12 nei maddesi 11 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 13 ncü maddesi 12 nei madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 14 ncü maddesi 13 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı Denizli <i>Hüdaî Oral</i>	Başkanvekili Erzurum Söz hakkım mahfuzdur <i>Nihat Diler</i>	Sözcü Giresun <i>Ali Cüceoğlu</i>	Kâtip İzmir Söz hakkım mahfuzdur <i>Mustafa Uyar</i>
Çorum Söz hakkım mahfuzdur. <i>A. Güler</i>	Artvin <i>S. Eminağaoğlu</i>	Çanakkale <i>B. Arat</i>	Elâzığ <i>N. Güray</i>
İçel Muhtevayı kifayetsiz buluyorum, söz hakkım mahfuzdur. <i>M. Arıkan</i>	İçel <i>C. Kılıç</i>	İstanbul Söz hakkım mahfuzdur. <i>İ. H. Tekinel</i>	Kars <i>L. Aküzüm</i>
Kayseri Söz hakkım mahfuzdur. <i>A. Aras</i>	Kayseri <i>M. Göker</i>	Konya <i>S. Aytan</i>	Maraş <i>H. F. Evliya</i>
	Siirt <i>C. Aydın</i>	Adıyaman Söz hakkım mahfuz <i>Arif Atalay</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Bâzi suç ve cezaların affı hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 29 Ekim 1962 tarihine kadar işlenmiş olan suçlardan :

A) Taksirli cürümlerle kanunların suçu tesbit eden asli maddesinde yukarı haddi beş seneyi geçmiyen hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile yahut yalnız veya birlikte olarak para cezasıyla cezalandırıldığı veya müsadereyi yahut bir meslek veya sanatın yapılmamasını veyahut bu cezalardan birini veya birkaçını istilzam eden fiiller hakkında takibat yapılamaz.

B) Beş sene ve daha az hürriyeti bağlayıcı bir cezaya ve bu miktarı aşmayan hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte veya müstakillen hükmedilmiş para cezasına mahkûm olanlar fer'i ve mütemmim cezalar ile ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şâmil olmak üzere affedilmişlerdir.

C) Müstakillen beş seneden fazla hürriyeti bağlayıcı bir cezayı veya bununla birlikte para cezasına mahkûm edilenlerin hürriyeti bağlayıcı cezalarının beş senesi ve para cezalarının da üçte biri affedilmiştir.

MADDE 2. — 44 numaralı ve 22 . 4 . 1962 tarihli «Anayasa Mahkemesinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkındaki kanun» un geçici 7 nci maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine intikal ettirilen dâvalardan, Uşak ve halkı silâhlandırma ve Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan İskele ve 31 nci kilometre olayları ile ilgili dâva sanıkları hakkında takibat yapılmaz.

MADDE 3. — 15 . 2 . 1963 tarihine kadar basın yoluyla işlenen suçlardan sanık olan mevkutelerin ilgili sorumlu müdürleri hakkında takibat yapılmaz ve hükümlü olanlar,

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Bâzi suç ve cezaların affı hakkında Kanun

MADDE 1. — 15 . 2 . 1963 tarihine kadar işlenmiş olan suçlardan :

A) Taksirli cürümlerle kanunların suçu tesbit eden asli maddesinde yukarı haddi 5 seneyi geçmiyen hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile yahut yalnız veya birlikte olarak para cezasıyla cezalandırıldığı veya müsadereyi yahut bir meslek veya sanatın yapılmamasını veyahut bu cezalardan birini veya birkaçını istilzam eden fiiller hakkında takibat yapılmaz.

B) 5 sene ve daha az hürriyeti bağlayıcı bir cezaya ve bu miktarı aşmayan hürriyeti bağlayıcı ceza ile birlikte veya müstakillen hükmedilmiş para cezasına mahkûm olanlar fer'i ve mütemmim cezalar ile ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şâmil olmak üzere affedilmişlerdir.

C) Müstakillen 5 seneden fazla hürriyeti bağlayıcı bir cezayı veya bununla birlikte para cezasına mahkûm edilenlerin hürriyeti bağlayıcı cezalarının 5 senesi ve para cezalarının da üçte biri affedilmiştir.

1924 tarihli ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzi hükümlerinin kaldırılması ve bâzi hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki 12 Haziran 1960 tarihli ve 1 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre kurulmuş olan Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilmiş olup (C) bendinden faydalananların bihakkin veya meşruten tahliye tarihinden itibaren ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şâmil olmak üzere, fer'i ve mütemmim cezaları da affedilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

fer'i ve mütemmim cezalar ile ceza mahkûmiyetlerinin neticelerine de şâmil olmak üzere, affedilmişlerdir.

MADDE 4. — Aşağıda yazılı bentlerde gösterilen suçlar birinci maddedeki aftan hariç bırakılmıştır.

A) Türk Ceza Kanununun 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132 ve 133 ncü maddelerinde yazılı suçlarla 135 nci maddenin ikinci bendinde ve 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 163, ve 165 nci maddelerinde yazılı olan suçlar ve bunların 168, 171 ve 172 nci maddelerinde gösterilen şekilleri,

B) Zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet suçları ile T. C. Kanununun 339, 340, 341, 366, 367, ve 368 nci maddelerinde yazılı suçlar,

C) Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 417, 418, 429, ve 430 ncu maddesinin birinci fıkrası ile 431, 435 ve 436 ncü maddelerinde yazılı suçlar. Ancak, kaçırmanın evlenmek maksadiyle yapıldığı ve kaçırılan kimsenin ırzına geçilmediği ve 416 ncü maddenin son fıkrasının asli hüküm olarak tatbik edildiği halde kanunun birinci maddesi hükmü uygulanır.

Ç) Türk Ceza Kanununun 491, 492, 493, 495, 496, 497, 498, 499, ve 503 ncü maddelerinde yazılı suçlar;

D) 5816 sayılı Atatürk aleyhinde işlenen suçlar hakkındaki kanunun şümulüne giren suçlar;

E) Askerî Ceza Kanununun 55, 56, 59 ncu maddeleri ile 148 nci maddenin (B) bendi ve yukardaki bentlerde Türk Ceza Kanununun maddelerine atıf suretiyle cezalandırılan suçlar.

F) 3116, 5653 ve 6831 sayılı Orman kanunlarında yazılı suçlar ile Türk Ceza Kanununun 369, 370, 373 ncü maddesinin birinci fıkrası ve 374 ncü maddesinde yazılı suçlarla bunların 411, 412 ve 413 ncü maddelerinde gösterilen şekilleri;

G) 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (L) ve (M) bentlerinde gösterilen şahıslarla, şeriklerinin 2262, 3202, 6186, ve 6560 sayılı kanunlarla kurulan Sümerbank, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi ve Türkiye

MADDE 4. — Aşağıda yazılı bentlerde gösterilen suçlar birinci maddedeki aftan hariç bırakılmıştır :

A) Türk Ceza Kanununun 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132 ve 133 ncü maddelerinde yazılı suçlarla 135 nci maddenin 2 nci bendinde ve 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 163 ve 165 nci maddelerinde yazılı olan suçlar ve bunların 168, 171 ve 172 nci maddelerinde gösterilen şekilleri,

B) Zimmet, ihtilâs, irtikâp, rüşvet suçları ile Türk Ceza Kanununun 339, 340, 341, 366, 367 ve 368 nci maddelerinde yazılı suçlar,

C) Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 417, 418, 421, 429 ve 430 ncu maddesinin birinci fıkrası ile 431, 435, 436, 440 ve 441 nci maddelerinde yazılı suçlar. Ancak, kaçırmanın evlenmek maksadiyle yapıldığı ve kaçırılan kimsenin ırzına geçilmediği ve 416 ncü maddenin son fıkrasının asli hüküm olarak tatbik edildiği halde kanunun 1 nci maddesi hükmü uygulanır.

Ç) Türk Ceza Kanununun 491, 492, 493, 495, 496, 497, 498, 499 ve 503 ncü maddelerinde yazılı suçlar;

D) 5816 sayılı Atatürk aleyhinde işlenen suçlar hakkındaki Kanunun şümulüne giren suçlar;

E) Askerî Ceza Kanununun 55, 56, 59 ncu maddeleri ile 148 nci maddenin (b) bendi ve yukardaki bentlerde Türk Ceza Kanununun maddelerine âtıf suretiyle cezalandırılan suçlar;

F) 3116, 3653 ve 6831 sayılı Orman kanunlarında yazılı suçlar ile Türk Ceza Kanununun 369, 370, 373 ncü maddesinin birinci fıkrası ve 374 ncü maddesinde yazılı suçlarla bunların 411, 412 ve 413 ncü maddelerinde gösterilen şekilleri;

G) 113 sayılı Af Kanununun 3 ncü maddesinin (L) ve (M) bentlerinde gösterilen şahıslarla, şeriklerinin 2262, 3202, 6186 ve 6560 sayılı kanunlarla kurulan Sümerbank, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi ve Türkiye

ye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi ve Türkiye Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi ile ilgili olarak, sıfat ve vazifeyi suiistimal suretiyle işedikleri suçlar.

H) İstimâl ve istihlâk maksadiyle işlenmiş kaçakçılık fiilleri ve 6829 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin I, II, III, IV ncü bendinin birinci fıkrası hükmünü ve 3078 sayılı Kanunun ek ve tadillerini ihlâl eden fiiller hariç kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 ve 1567 sayılı kanunlar ile bunların ek ve tadillerini ihlâl eyliyen suçlar.

I) Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı ölüm veya müebbet ağır hapis cezasını müstelzim suçlar.

İ) 1924 tarihli ve 91 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 12 Haziran 1960 tarihli ve 1 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca kurulan Yüksek Adalet Divanıncı, Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesi dışında birden fazla suçlarla mahkûm edilip ve hürriyeti bağlayıcı cezaların toplamı sekiz seneyi geçenlerin bu mahkûmiyetlerine esas teşkil eden suçları;

J) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince Yüce Divana sevkine karar verilen veya verilecek olanların bu karara esas teşkil eden suçları.

MADDE 5. — 113 sayılı Af Kanunu ile bu kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı hükümler eklenmesine dair 134 sayılı kanundan faydalananlarla bunların 27.5.1960 tarihinden sonra işledikleri suçlar hakkında bu kanunun birinci maddesi uygulanmaz.

MADDE 6. — Takibi şahsi dâva veya şikâyete bağlı bulunan söz atma ve sarkıntılık, zina ve hakaret suçlarından sanık olan veya mahkûm edilenler dâvacı veya müştekilerinin

Selüloz ve Kâğıt Fabrikaları İşletmesi ile ilgili olarak sıfat ve vazifeyi suiistimal suretiyle işledikleri suçlar,

Şu kadar ki; dinî, hayrî ve sosyal sebeplerle veya örf ve âdet gereğince yapılmış olan harcamalar, partilere yapılan bağışlar, memur ve müstahdemlerin nakil, tâyin ve terfi gibi özlük işleri, müstahdemlerin veya resmî vasıtaların özel işlerde kullanılması ile ilgili sıfat ve vazifeyi suiistimal suçları hakkında birinci madde hükmü uygulanır.

H) İstimâl ve istihlâk maksadiyle işlenmiş kaçakçılık fiilleri ve 6829 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesinin I, II, III, IV ncü bendinin birinci fıkrası hükmünü ve 3078 sayılı Kanunun ek ve tadillerini ihlâl eden fiiller hariç Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 ve 1567 sayılı kanunlar ile bunların ek ve tadillerini ihlâl eyliyen suçlar.

I) Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı ölüm veya müebbet ağır hapis cezasını müstelzim suçlar.

İ) 1924 tarihli ve 491 sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun bâzı hükümlerinin kaldırılması ve bâzı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında 12 Haziran 1960 tarihli ve 1 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca kurulan Yüksek Adalet Divanıncı, Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesi dışında birden fazla suçlarla mahkûm edilip ve hürriyeti bağlayıcı cezaların toplamı sekiz seneyi geçenlerin bu mahkûmiyetlerine esas teşkil eden suçları ;

J) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince Yüce Divana sevkine karar verilen veya verilecek olanların bu karara esas teşkil eden suçları.

MADDE 5. — Tasarının 5 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

muvafakatiyle bu kanunun birinci maddesi hükümden istifade ederler.

MADDE 7. — Bu kanun hükümleri bir ceza mahkûmiyeti olmasa ve faile ait bulunmasa dahi kanunen kullanılması, yapılması, taşınması, bulundurulması, satılması, alınması ve memlekete sokulması suç teşkil eden veya inhisara tabi bulunan eşyanın müsaderesine mâni değildir.

Yukardaki fıkra haricinde kalan eşya, gümrük ve diğer devlet ve belediye vergi resimlerinin ödenmesi halinde sahiplerine verilir.

MADDE 8. — Firar halinde olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay zarfında resmî mercilere müracaatla teslim olmıyanlar bu kanun hükümlerinden istifade edemezler.

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte asker kaçağı, izinsiz, bakaya, yoklama kaçağı ve saklı bulunanlar ve askerlikten kurtulmak için hile yapanlar kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki ay içinde resmî mercilere teslim olmak şartıyla affolunmuşlardır.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerinin «takirli suçlar hariç» Hâkimler ve Memurin kanunları ile bunlara ek kanunlara vesair hususi kanunlara tevfikân verilmiş ve verilecek idari ve inzibati karar veya yapılmış veya yapılacak işlemlere ve subay, askerî memur ve astsubayların cezalarının hukuki neticelerinden olan rütbenin kaybedilmesi ve orduya subay, askerî memur, astsubay olarak kabul olunmak ve askerî nisbetin kesilmesi işlemlerine şümlü yoktur. Ancak, birinci maddenin (B) bendinden faydalanan askerî ve sivil şahısların emeklilik hakları geriverilir.

MADDE 10. — 1961 yılı sonuna kadarki dönemlere aidolarak mükellefler veya sorumlular adına kesilmiş olup, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kesinleşmemiş olan vergi cezalarından, usulsüzlük cezalarının tamamı kusur ve kaçakçılık cezalarının yarısı affedilmiştir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra 31 . 12 . 1961 tarihine kadarki dönemlere aidolarak kesilecek usulsüzlük, kusur ve ka-

MADDE 6. — Tasarının 7 nci maddesi 6 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Firar halinde olup da bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay zarfında resmî mercilere müracaatla teslim olmıyanlar bu kanun hükümlerinden istifade edemezler.

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte asker kaçağı, izinsiz, bakaya, yoklama kaçağı ve saklı bulunanlar ve askerlikten kurtulmak için hile yapanlar kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki ay içinde resmî mercilere teslim olmak şartıyla bu kanundan faydalanırlar.

MADDE 8. — Tasarının 9 ncu maddesi 8 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 10 ncu maddesi 9 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Adalet Ko.

çakıcılık cezaları hakkında da yukardaki hükümler uygulanır.

1961 yılı sonuna kadarki dönemlere aidolarak, Vergi Usul Kanununa göre ceza mahkemelerince hükmolunup bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte infaz edilmemiş bulunan hileli vergi suçlarına ait cezalar affedilmiştir.

MADDE 11. — Yargıtay ve Askerî Yargıtayca incelenmekte bulunan bir ceza dâvasının ortadan kaldırılmasına karar verilmesi halinde usulünce açılmış ve mahkûmiyetle neticelenmiş olan şahsi hak dâvalarına ait kararlar üzerinde Temyiz incelenmesi yapılmak üzere dosya görevli hukuk dairesine gönderilir. Şahsi hakka ait mahkûmiyet kararı hukuk dairesince bozulduğu takdirde dosya görevli ve yetkili hukuk mahkemesine yollanır ve o mahkemece Hukuk Mahkemeleri Usulü Kanunu gereğince dâva karara bağlanır.

Yargıtay hukuk dairesi ilâmından alınacak harclar, hukuk ilâmlarındaki harcların aynıdır. Mahallî mahkemeler peşin ilâm harcını tamamlattıktan sonra dâvaya devam ederler.

Mahallî mahkemelerce verilmiş bulunan bir ceza mahkûmiyet kararı ile beraber usulünce açılmış şahsi hak dâvalarına aidolarak verilmiş mahkûmiyet kararlarının temyizce incelenmesi ceza kararlarının temyizindeki şartlara göre istendiği takdirde dosya yukardaki fıkra gereğince işleme tabi tutulur.

MADDE 12. — Bu kanun hükümlerinden faydalanacak tutuklu ve hükümlülerin salıverme işleri, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 15 gün içerisinde tamamlanır.

MADDE 13. — Bu kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

14 . 2 . 1963

Başbakan
İ. İnönüDevlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
H. DinçerDevlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
E. AlicanDevlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı V.
H. Dinçer

MADDE 10. — Tasarının 11 nci maddesi 10 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 12 nci maddesi 11 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 13 ncü maddesi 12 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 14 ncü maddesi 13 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Bakanı <i>A. Ş. Ağanoğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>
Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı <i>A. K. Yörük</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sanıcar</i>	İçişleri Bakanı <i>H. O. Bekatu</i>
Dışişleri Bakanı <i>F. Ç. Erkin</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>Ş. R. Hatipoğlu</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>
Ticaret Bakanı <i>M. Ete</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoglu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>O. Öztrak</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Öçten</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikkbaş</i>	Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. T. Karasapan</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>	